

Życie na wsi w średniowieczu

Jerzy Smutek

Zajęcia mieszkańców

W okresie średniowiecza większość mieszkańców Polski żyła na wsiach. Byli to chłopcy zwani również kmieciami.

- ✓ Czym się zajmowali?
  - ✓ Na polach siali zboża
  - ✓ Uprawiali przydomowe ogródki
  - ✓ Hodowali zwierzęta
  - ✓ W pobliskich lasach zbierali grzyby i jagody oraz polowali na drobną zwierzynę (polowanie na grubego zwierza było przywilejem tylko władcy i możnych)

Dla chłopów czas i rodzaj prac polowych wyznaczały pory roku. Żniwa, sianokosy czy winobranie zaczynały się na wsi co roku o stałej porze.

Sposoby uprawy ziemi

- ✓ Metoda żarowa - pod uprawę zdobywano tereny wypalając i karczując lasy. Użyźniana popiołem gleba była urodzajna około 3 lata. Później plony uzyskiwane z niej były niewielkie i trzeba było wypalać kolejne połacie lasów
- ✓ Dwupolówka, później trójpółówka - polegała ona na podziale wszystkich gruntów ornych należących do danego chłopa na trzy części. Na jednej z nich gospodarz wysiewał zboże jesienią (nazywano je ozime), drugą część obsiewał na wiosnę (nazywano je jare), natomiast trzecia część ziemi nie była obsiewana (odpoczywała - nazywano ją ugorem)
  - ✓ Co roku zmieniano sposób zagospodarowywania tych części
  - ✓ Trójpółówka była lepszym sposobem uprawy roli

Nowinki w rolnictwie

- ✓ Do pracy na roli używano początkowo dość prostych narzędzi. Orano za pomocą radła i dopiero zastosowanie pługa znacznie ułatwiło chłopom pracę
- ✓ W czasie żniw zboże ścinano sierpami
- ✓ Kłosa młócono cepami
- ✓ Ziarno mielono na mąkę początkowo w żarnach, potem w młynach
- ✓ Siłą pociagową w gospodarstwach chłopskich były woły

Powinności chłopów

Ziemia, którą uprawiali chłopci, najczęściej należała do władcy lub stanowiła część majątków kościelnych, klasztornych bądź rycerskich.

- ✓ W zamian z jej dziedziczne użytkowanie chłopci musieli oddawać daniny i świadczyć posługi

Z biegiem czasu ilość świadczeń i danin, do których zobowiązany był chłop wzrastała, pogarszając sytuację ludności na wsi.

Wśród mieszkańców wsi

Odpooczynkiem od ciężkiej pracy na roli były święta kościelne. Do parafialnych kościołów przybywali ludzie z najdalszych okolic.

Była to okazja do wymiany informacji i spotkań towarzyskich.

Kazania i ogłoszenia parafialne dostarczały wiadomości o najważniejszych wydarzeniach w kraju.

Wygląd wsi średniowiecznej

- ✓ Zamek lub dwór pana
- ✓ Kościół parafialny
- ✓ Młyn
- ✓ Chaty chłopskie
- ✓ Cmentarz
- ✓ Pola (ziemia pod uprawę)
- ✓ Las

